

pocs, kapu, kar, kard, Kárpátok, kenyér, kérdés, kéz, kezdet, kiáltás, korszak, költészet, kőműves, könny, könyv, körkép, kötelez, közeleg, közösség, közvélemény, közvetít, kulcs, kutat, külföld, küzd.

A kulcsszót szándékosan kihagytam a felsorolásból, hogy a többi fogalmat is magyarázzam, erősítsem vele: *kötés*. Amiképpen őseink mondták, új *kötést szerzünk*. Maibb szóhasználattal – amit azonban a kereskedelem erősen devalvált – új szerződés-kötést ajánl olvasóinak a *Korunk*. Tovább nem részletezve a feltételeket, kérjük, nézzék meg, mit kínálunk az új folyóiratborító alatt...

Kolozsvár, 1990. december 20–21.

(1991. 1.)

MIRCEA DINESCU

Tánc

*A halál az utcákon újságot olvas,
mit halott csavargók arcán talál,
és kocsmába jár és poharat forgat,
és itt a halál, és ott a halál.
Hát húzd meg magad és nyaljad a talpát,
vagy légy nagyvilági, mind édeskevés,
a Hagia Szophia fénylő hatalmát
tükrözheti benned a vér meg az ész.
Ó, finom kis haláltánc, csörgesd a láncot,
mely érzékeny szolgaság eszköze lett,
e húsunkban lüktető örök Bizáncot,
hogy hol Európa, hol pedig Kelet.*

Lászlóffy Aladár fordítása

(1990. 1.)

FEJTŐ FERENC

Kolozsvár vagy Strasbourg

Nagy örömmel értesültem arról, hogy Kolozsvár és Strasbourg ikerpárra leltek egymásban. Bár Strasbourgot közelebről ismerem, mint Kolozsvárt – amelyet főleg történetkönyvekből, fényképekről meg Kolozsvári Grandpierre Emil, ifjúkori barátom önéletrajzából ismerem –, érzelmi kötődésem Kolozsvárhoz, egész Erdélyhez nem csekélyebb, mint Strasbourghoz, amelynek egyeteme gyakran lát vendégül, és nemrég tudományos tanácsa tagjává választott. De idősebb erdélyi barátaim talán még emlékeznek arra, hogy Gaál Gábor *Korunkjának*, hol a magam nevén, hol Fülöp Ferenc névvel hosszú éveken át munkatársa voltam, és a *Korunkban* jelent meg első, hosszabb lélegzetű tanulmányom József Attiláról, amelyben, egyike a kevés elsőnek, kiemelkedő költői nagyságát méltattam.

De Strasbourggal való megbarátkozásomat is magyaroknak köszönhetem. Először 1956-ban találkoztam vele, az alkalmából, hogy az 56-os magyar menekülteket, többek közt Király Bélát, Kéthly Annát, a rajnai város hatóságai és lakossága meleg ünnepélyességgel fogadta, és egy régi jó barátom, Bajcsa András, aki egy építészmérnöki irodában folytatott munkája mellett arra is talált időt, hogy Magyarországon kezdett Montaigne-fordítását folytassa, Strasbourgban telepedett le. Bajcsa kítűnő kalauz volt a város kanyargós utcáin keresztül, és együtt sétálgatva, minden alkalommal megújuló ámulattal és megrendüléssel szemléltük a székesegyház, a román és gótikus stílus egybenövésének

ezt a remekét, amelyben egy hajdani csodálója, Goethe, „a fönség és a kecsesség, a hatalom és a báj szövetkezésének” illusztrációját látta.

A kép, amely Kolozsvárról él bennem, már csak azért is hasonlít képzeletemben Strasbourghoz, mert a két egymástól oly messze eső város ugyancsak a pluralisztikus civilizációnak gyermeke, a stílusok éppúgy keverednek épületeiben, mint az emberek, vallások, nyelvek, etnikumok kerületeiben. Ha Strasbourg évezredes történelmét a germánok és franciák civakodása töltötte be, egyetemeinek alapköveit francia király rakatta le, mielőtt a német nyelvi művelődésnek és nemzeti tudatra ébredésnek egyik központja lett.

Nem felejthetjük el, hogy egy Johann Wolfgang Goethe nevű diák az egyik szálló lépcsőházában ott találkozott az éppen könnyzacskó-gyulladásban szenvedő Herderrel, aki nemcsak az elzászi népi költészetre, hanem az óhéber költészetre is felhívta figyelmét, és akitől megtanulta, amit az erdélyi magyarság tudósai, írói és költői, Apáczai Csere Jánostól Áprily Lajosig és Kányádiig ugyancsak tudatosítottak, hogy a költészet nem magánügy és magán-szórakozás, hanem Welt- und Völkergabe, népügy és világadottság. Strasbourg története arra tanít, hogy uraságok múlnak, de a nép, az emberség és a műalkotás marad, ha ügyelnek rájuk. Egyenruhák váltakoztak, de a város képe nagy vonalaiban az maradt, amivé a strasbourg Hausmann, a francia Gayot intendáns, a középkori sikátorokat áttörve, de a lényeges értékeket megtartva, már a XVIII. század vége felé korszerűsítette.

Kolozsvár és Strasbourg. Elzász és Erdély. Három háború folyt Elzász birtokáért. A francia uralom éppúgy rajta hagyta nyomait, mint a vilmosi császárság, és a náci ütötte sebek ma sem gyógyultak be egészen. De, és itt a példa – Strasbourg többé nem Erisz almája, hanem a német és francia géniusz kibékülésének, az európai egységnek a szimbóluma, az Európa Tanácsnak, az Európa Parlamentnek székhelye. Strasbourgot a két nemzet kien-gesztelődése tette igazában azzá, amire földrajzi helyzeténél és vegyes népességénél fogva hivatva volt. Életerőt, szorgalmat, jólétet, műveltséget sugárzó központtá.

Mi jobbat, szebbet kívánhatnék ikervárosának, Kolozsvárnak, mint hogy, ege kitisztul-tával, néki is megengedje a sors, hogy azzá legyen, amely szerepre hivatott: a magyarság és románság kibékülésének, együttélésének és Európába való közös illeszkedésének jelképe és központja.

(1990. 6.)

FRANZ HODJAK

Törvényszerűség

a hangjukat változtató utcák
a fényt
nem teszik barátságosabbá.
a megváltozott hang
az átfutó macskát nem teszi eleveenebbé.
a barátságtalan fény
megváltoztatja az utcákat.
az utcák megváltoztatják a macskákat.

Minden határokon át

Wulf Kirsten a sörét, én a magamét ittam.
Ő Weimarban, én meg itten.

Jancsik Pál fordításai

(1990. 6.)